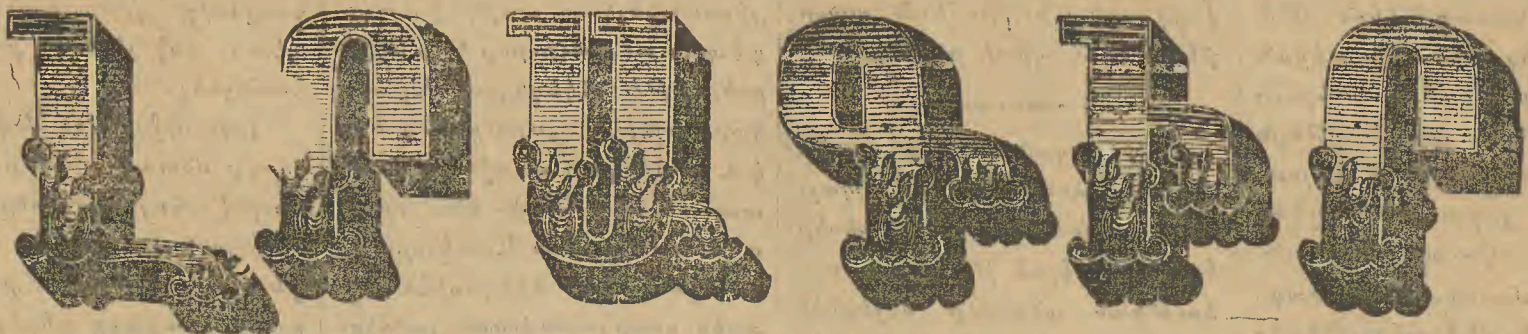




ՏԵՐԵՆ ԽՐԱՐԱՅԻՆ

ԵՒ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ՆԻԿ. Մ. ԹԻՒՆՈՒՄԵՆՏՆԱՆ

ԽՐԱՐԱՅԻՆԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա Բերքեմպէ Ռազար
Խրտի Խաւի դէմը Սամուրի փող
Հոյ թիւ 12

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն

ՊԵՐԵՐԹԸ 1 ՂԵՆՆ ԹՈՒՂԹՈՒՆՆԵՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՆԵՐԵՐ

Կ. Պօլսոյ Համար

Տարեկան	դր. 250
Վեցամսեայ	130
Եռամսեայ	70

Գաւառաց Համար

Տարեկան	դր. 330
Վեցամսեայ	170
Եռամսեայ	90

Օտար երկիր տրկն. 40 ֆր. ք.

ՊԵՐԵՐԹԸ ԴԱՇՆԱԳՐՈՒՆ

ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Գաղղիական նշանաւոր և աղղեցութեան տէր թերթերէն շատն այս միջոցիս իրենց խոր հըրդածութեանց և տեսու թեանցը աւարկայ ըրած կ'ըրա զին թէ Պերլինի դաշնագրու թիւնը ինչ եղանակաւ կ'ըործադրուի կոր:

Տէպա լրաթերթը, դիտել տալէն յետոյ թէ Տաճկաստան արդէն Պաթումն, Եւսթան և Վարկան յանձնեց, կ'յաւելու ըսել թէ Դուռը Եւրոպայի ուրոյմանցը հնազանդելու մասին ունեցած դժկանակութեանցը հակառակ, Պերլինի դաշնագրին մեծ մասամբ գործադրած է: Բայց այնքան չկրնար ըսուիլ Ռուսիոյ համար, որն որ ինքզինքը անվտանգ դիրքի մը մէջ գնեկէն և Պերլինի դաշնագրին առ ինքն ընծայած օգուտներն անգամ մը ձեռք անցնելէն յետոյ, հիմայ ալ ելեր է խոյս տալ յիշեալ դաշնագրով իր վերայ ինկած պարտականութիւններէն, և Եւրոպայի գործոյն առաջը խոչընդոտ հանել: Այս խոչընդոտն է, կըսէ՝ Արեւելեան Բուլղարի կազմակերպութիւնը, որ դաշնագրին 13րդ յօդուածոյ տրամադրութեամբ Սուլթանին քաղաքական և զինւորական իշխանութեանը ներքեւ դրուած է:

Տէպա դիտել կ'տայ նաև թէ Դանուբեան բերդաքաղաքներն, որք ըստ դաշնագրին պէտք էին քանդուիլ, տակաւին անեղծ և կանգուն կեցած են, ինչպէս նաև Ռուսիա դեռ 200-000 զօրք կ'պահէ Բուլղարի մէջ, մինչդեռ ըստ դաշնագրին այդ կողմիւ Ռուսական զօրաց թիւը 50 հազարը պիտի չանցնէր: Բերքեմպէ ֆրանսէզ թերթերն ալ երկիւղ կ'այայտէ թէ,

Շուվալօֆ կոմսին այցելու թեանցը վերջնապէս փոփոխութեան մը ալ գումարել տալու գաղափարը մի գուցէ Պերլինի դաշնագրին տեղը՝ նորէն Այսթինֆանօյի դաշնագրին անցընելու նպատակ մ'ունենայ: Այս ուղուած փոփոխութեանը, կըսէ, ոչ թէ Պերլինի դաշնագրին պակասը լրացնելու համար է, այլ զանի բոլորովին ջնջելով բաւական համար ի միջոյ, Եւրոպա Այսթինֆանօյի դաշնագրին պայմաններուն տեղը՝ Պերլինի դաշնագրին շինելովը, դիտէր հարկաւ թէ ինչ էր ուղած բանը, ինչ պատճառ կայ ապա ուրեք մը կարծելու թէ Եւրոպա հիմայ ալ իւր առջի դիտաւորութիւններէն շեղիլ ուղէ, ինչ պակասութիւն գործած է Դուռը, յորմէ միւս տէրութիւնք անպարտ և չքմեղ գտնուին: Յօդուածը կաւարտէ յայտնելով թէ՝ նոր փոփոխութեան մը շատ մեծ դժուարութիւններ կրնայ երեւան հանել:

Միւս կողմէ թերթին Կ. Պօլսոյ թղթակիցն ալ, Մակեդոնիոյ մէջ կատարուած բոլոր արիւնհեղուութեանց պատասխանաբարութիւնը Ռուսաց վրայ կ'ծանրացնէ, որք ապստամբութեան հօրը կարծարծեն, կըսէ, ու Եւրոպայի ուրոյմանքը կարհամարհեն: Եւրոպայի գործերը դժուարած են, կըսէ, տաճիկ հասարակութեան վրայ, հասարակային շինութեանց ծախսոցը համար ստակ ճարելու, տաճկաց տներն կ'քանդուին փողոցներն լայնցնելու համար, և տաճկաց գերեզմանոցներն ալ հասարակաց զբօսանաց պարտէջներու կ'փոխարկուին պուլկար քրիստոնէից համար: Արգիլելու համար տաճիկներն իրենց տեղը վերադառնալէ, ագարակներն և մինչև իսկ ամբողջ գիւղերն կըրակի տալով կայրեն, ասկից դատ

Հրեայներն ալ միշտ կողոպտութեան կ'ենդունին ամեն կերպով: Թան լրագիրն ալ միւս կողմանէ՝ Արեւելեան-Բուլղարի կազմակերպութեանը Յանձնաժողովոյն ստանձնած գործոյն կարեւորութիւնը ի վեր հանելով, կըսէ թէ՝ Պերլինի փոփոխութեան գիտաւոր գործն եղած է Պուլկարիոյ բաժանումը: Անգղիական քաղաքականութիւնը բոլոր ճիգը թափեց Պալքան լեռանց գիծը պատուար մ'ընելու Ռուսական աղղեցութեան դէմ: մինչև իսկ այս բանը ձեռք ձգելու համար՝ Սօֆիան անգամ զոհեց, զայն Պուլկարիոյ թողլով, ուստի և Պալքաններն այդ բաժանմանը սահմանագիծ քնդունուելուն պէս՝ փոփոխութեան զաղարար արդիւնքն անդէն ապահովուած կ'ենկատուէր: Իսկ այսօր Տոնտուքօֆ ֆորսաքօֆ իշխանին բռնած ընթացքն ու գործը՝ պարզապէս Պերլինի դաշնագրին ուրանալու և զայն բոլորովին ոչնչացնելու դիտաւոր վրայ կ'կայանայ:

Ուրիշ թերթեր ալ Պերլինի իշխանը կ'մեղադրեն ըսելով թէ ինքը որ փոփոխութեան տնօրէնութիւնն ու ուղղութիւնն իր վերայ առաւ, այժմ կ'ընդուն որ իր արտադրած այս գործոյն հետ խաղալու ելնեն և կարեւորութիւն չտան, զի Տոնտուքօֆ ֆորսաքօֆ իշխանը կանխաւ ելած է զեկուցանել թէ՝ Պերլինի դաշնագրին ցոյց տուած կերպովը սահմանագիծեալ Արեւելեան-Բուլղարի յունեղինաւ տեղները բոլորովին տարբեր ձեւ մը պիտի տանու:

Գալով նոր փոփոխութեան մը գումարուելու գաղափարին, Բերլին թերթերը դիտել կ'տան թէ՝ Պերլինի փոփոխութեան Ռուսիա, Գերմանիան և Աւստրիան իրեն համամիտ և չատագով ունենալով, առաջարկած էր

տեսակ մը փոփոխութեան, որոյմանցը գործադրութեանը հսկելու համար Միւստերու թիւնը դէմ կեցան, տեսնելով որ Ռուսիոյ ըրած այդ առաջարկութիւնը պարզապէս Բրիտան դէմ ուղղուած էր, եւ մտածելով թէ ձրի նախատինք մ'եղած պիտի ըլլար ներմուծել դաշնագրին մէջ այնպիսի յօդուած մը՝ որ օսմ: կայսրութեան ներքին գործոցը մէջ ուղղակի միջամտութեան միջոցով և արտօնութիւն կ'տայ միւս տէրութեանց և մասնաւորապէս Ռուսիոյ: Այս պարագային մէջ Գաղղիոյ լիազօր Ա. փոխանորդ Պ. Վատէնկիթօն իրատ ջերմ կերպով խօսած էր ի նպատակ Դրան:

Կ'հաւատեն թէ այժմ Ռուսիոյ նպատակն է այդ ուրոյման այսօր ետ տունել տալ, և Պերլինի դաշնագրին գործադրութեանը վրայ հսկելու համար մշտապէս մարմին մը հաստատել: Բայց, ինչպէս դիտել կ'տայ Տէպա, Տաճկաստան իրեն ընկած մասին՝ գրեթէ ամբողջ գործադրած է Պերլինի դաշնագրը, մինչդեռ Ռուսիա կը ճգնի բոլոր այդ կարգադրութեան գիտաւոր և ամենակարեւոր պայմանին գործադրութեանը, որ իրեն կ'իյնայ, խոյս տալու:

— Եւ սակայն Պերլինի դաշնագրին կետ առ կետ գործադրութեանը այդ աստիճան նախանձախնդրութիւն ցոյց տըւող թերթերը, դաշնագրին անգործադիր կենալուն բոլոր յանցանքն ու պատասխանատուութիւնը միմիայն փոխանակ Ռուսիոյ վրայ բեռցնելու, ինչո՞ւ գոնէ անգամ մը չեն ըսել թէ՝ Պերլինի դաշնագրին տէրութեանց մէջ փոխանակութեան ի վեր Յամիս անցած է, որոյ միջոցին Հայաստանի մէջ անթիւ բռնութեան դէպք:

քեր տեղի ունեցան, որոց ամենուն ալ հեռագիրներն մեծ տեղութեանց հաղորդուեցան իրենց Պոլսոյ գեղականներուն ձեռքը: Ինչո՞ւ այդ թերթերն չեն ըսեր թէ, Պէրլինի դաշնագրին ճորդ յօդուածով յիշեալ դեպքանաց տրուած իրաւունքը գէթ միանգամ գործարուած է մի, մեծ տեղութեանց դեպքաններն գոնէ անգամ մը Դրան համար և հաշիւ հարցուցեր են մի, թէ ի՞նչ միջոցներ ձեռք առած է Հայերն ֆրդաց ու Չէքքէզներուն բռնութեանցը դէմ պահպանելու համար, ինչո՞ւ չեն ըսեր թէ Դուռն ի՞նչ պատասխան տուեր է դեպքանաց, թէ դեպքանք ի՞նչ պատասխաներ են Հայոց Պատրիարքին ըրած այսքան զիմառնելուն, վերջապէս ինչո՞ւ չեն ըսեր թէ այս մասին Գերմանիա, Աւստրիա, Անգլիա, Գաղղիա և Իտալիա, իրենց ընկած սոյն պարտականութիւնը գործադրե՞ր են մի, թէ յիշեալ թերթերն այնպէս կ'հաւատան թէ՛ ռուսաց զօրքերն անգամ մը Պալատներէն անդին ետ քաշուելուն պէս, Պէրլինի դաշնագիրն ամբողջովին գործարուած կըլլայ, հասցա՞յ հայաբնակ գաւառաց գործը... մինչդեռ Ռուսիա անգին կ'իշխայ թերեւ քիչին տակէն, թէ Հայերն Պէրլին վազել աճապարեցին Հայաստանի բարեօրոյցուն ներս ապահովութեան տակ շառնաւած Ռուսներուն ժամ մը առաջ այդ կողմերէն ձգել երթալը ուղղորդուին օժանդակելու համար:

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն

Ս. Բէթէրպուրկէն Զմիռնիոյ Արշալուսոյ գրուած տեղեկութիւն մը կ'ընկերանէ թէ, Պատկանեան Տ. Գարբիէյ ձեռուին քահանայն, որ 1853էն ի վեր Ռուսաց կայսեր կողմէն քահանայագործութենէ արգիլեալ էր, այս անգամ լքմիածնայ վեհ. կաթողիկոսի, Կ. Պոլսոյ Ս. Պատրիարքին և Խորէն Նորայէր սրբազանի միջնորդութեանն ու բարեխօսութեանը շնորհիւ, թողնուած թիւն ստանալով կրկին Քիւր քահանայութեան պաշտօնին վերականգնուեր է:

Քէօսթէնէն գրուած նամակ մը կ'ընկերանէ թէ, ռուս կառավարութիւնը 3500 կանգնոյ չափ գետին մը նուիրեր է յիշեալ քաղքին ազգայնոցը, իրենց եկեղեցի և վարժարան շինելու համար: Սոյն ազգայնոց հովուութեան և առաջնորդութեան պաշտօնով, Արմաշի

միաբաններէն Արժ. Տ. Գեորգ վարդապետ իւթիւճեան, այսօր քէօսթէնէ պիտի ուղևորի:

Հիւանդանոցի նորընտիր Հոգաբարձութիւնն իւր պաշտօնն ստանձնելով գործի սկսեր է: Փունջ կըսէ թէ Հոգաբարձութեան անդամք մէջերին քանի մը լիւր հանգանակեր են ինպատիւ հիւանդանոցի:

Կ'կարծեմք գիտնալ թէ, այդ հանգանակութիւնը ինչպատիւ Հիւանդանոցի ըլլալու չէ, այլ հոգաբարձութեան առաջին ջանքը պիտի ըլլայ Կարճեմք, հիւանդանոցը փոխանակ արտաքոյ կարգի նպաստներով մատակարարելու և խնամելու, ընդհակառակն յիշեալ ազգային պատապարանին կանոնաւոր մէկ պիւճէն չինելը:

Անցեալ օր փունջէն քաղելով ըսած էինք թէ, Սեփաստացի Պ. Վարդան, իւր ապօրինաւոր տարագրութեանը պատճառ եղող անձանց դէմ իւր որդւոյն բացած դատէն ետ կեցեր է եղբւր:

Ընդհակառակն իմացանք թէ այս չք. օր իւր որդին, հօրը կողմէն վաւերացեալ փոխանորդագրով, և ամբաստանեալք փախուցեան, Ղազարոսեան, Ալիքսանեան և քիչէճիներէն ոմանք Պէշիքեան Ա. Էտիս էֆ. փոխանորդ կարգած ոստիկանութեան դուռը ճեղքա Մէհմէտիի դատարանը ներկայանալով, դատերնին առաջին անգամ սկսեր է տեսնուիլ իմացածնու նախիով, Պ. Վարդանի դատը՝ իր բռնի և ապօրինաւոր տարագրութեանը պատճառ և միջնորդ եղող սոյն անձանցմէ պատուի և վնասու փոխարինութեան պահանջման մէջ կ'այստայ եղեր:

Դատարանն այս կերպով բմբռնելով խնդիրը՝ ամբաստանելոց փաստաբանը շատ ճիշդ թափեց յետոյ արդարացեալու համար թէ իւր փոխանորդած մարդոց այս վարմունքը դատապարտելի հանգամանք մը չունի, հուսկ ուրեմն 15 օր պայմանաժամ ուղեր է, դատարանին դատն այս կերպ բմբռնելու որոշումն վճռալինջ (թեմեիդ) ատեանին հանելու:

Այս կերպ դատաւարութեան՝ ռամկօրէն լեղուալ ժամանակ վստակիլ կըսեն:

Տրապիզոնէն նոյն 9/51 թուով Թէրճէման Էֆենարի գրուած թղթակցութիւն մը կամբաստանէ զմեզ թէ առաջնորդ Մատթէոս վարդապետին դէմ հկտմ: Տին եկեղեցւոյ մէջ

եղած անկարգութեան դէպքը յիշատակելու առթիւ, այդ դէպքը խեղաթիւրեր են քեզեր ըսելով թէ՛ «եկեղեցւոյ մէջ անկարգութիւն յարուցանող երկու անձինքը առաջնորդարան տարուելով Երասիմէ են», մինչդեռ ատենք բնաւ Առաջնորդարան չտարուած՝ եկեղեցիէն ուղղակի ոստիկանութեան յանձնըուեր են:

Այս է եղեր մինակ, զոր Թէրճէմանի թղթակցիցը՝ դէպքին ուրիշ գոյն տուած կանուանէ, և սիրտը նեղացած կերեի թէ ինչո՞ւ ըսեր ենք որ «Առաջնորդարան տարուեր են», մեք յիշեալ երկու անձանց Առաջնորդարան տարուելուն կամ չտարուելուն մէջ՝ մեծ տարբերութիւն մը կամ մասնաւոր զիտում մը չեմք նշմարած, բայց եթէ գործը խեղաթիւրելու թերութիւն մը կայ մէջ տեղը, այդ թերութիւնը ոչ թէ մեր, այլ աւելի Թէրճէմանի թղթակցին վրայ իյնալու է, որ մեր «Առաջնորդարան» տարուելով կ'ապրիմանան խօսքը (տես ԼՔ. րազիւր թիւ 828), ինքը «Առաջնորդարան» ճէլայ իթտիրիպ Խալիլ վիրիմիշ կ'իթարգմանէ, և ամեն մարդ գիտէ թէ՛ յանդիմանութիւն՝ նասիհաթ ըսել չէ, այլ պարզապէս մեր ըսածը խեղաթիւրել կամ սխալ հասկընալ է:

Ռատի Թէրճէմանի թղթակցիցը անխառն տեղը զմեզ ամբաստանելու, խմբագրի մը պարտքն իրեն յիշեցնելու և զարմանք զգալու տեղ, աւելի կընէր եթէ քիչ մը իր զարմանքը չափաւորելով, մեր գրածը աղէկ մը հասկնալու օչադըռութիւն ընծայէր, թողուլ որ յիշեալ թղթակցիցը կատարեալպէս մեզ հետ համամիտ ըլլալը կը յայտնէ սոյն դէպքին նկատմամբ մեր յայտնած կարծեացը մասին, որով իր առողջ դատողութեան տէր մէկն ըլլալուն ապացոյցը տուած կըլլայ, բայց զոր դատաւրենք իւր քան շատ թող չաճապարէս գործը լաւ մը չսկսեալ:

Վերոյիշեալ թղթակցիցը հետեւեալ դէպքն ալ կ'պատմէ: Տէրվիշ բաշայի ձիապանը, որ Հայագգի մնէր, իւր ազգականացը մէկուն աղկանը հետ ամուսնանալ ուղեւով, Տէրապիզոնի փոխ-առաջնորդ Արժ. Տ. Բարթողիմէոս քահանային կ'գիմէ պատկին հրաման խնդրելու, քահանայն այս բանը եկեղեցւոյ օրինաց հակառակ ըլլալն առարկելով հրաման չը տար: Հայ ձիապանը կատարուած իւր մը ապօրինաւոր պատկներ իրել նախըթաց օրի-

նակ յառաջ բերելով իր պաշտօնականը վրայ կ'պնդէ թէ՛ պէտ, իսկ չկրնար քահանայն հաճեցնել:

Նոյն միջոցներն փոխ առաջնորդը մօտակայ վանք մը երթալով, հայ ձիապանը զոյս իմանալուն, երկու ձի տանելով կ'երթայ վանքը, քահանայն առնել քաղաքը բերելու, իսկ քահանայն չհաւանելով երթալ, Հայը այն աստիճան կ'կատարէ, որ քահանայն ձեռնու և մօրուքը փետտելու չափ յառաջ կ'տանի յանդգնութիւնը, որոյ վրայ կ'բանտարկուի:

Սակայն վերջը Էկզուրցուի եղեր թէ, Տէրվիշ բաշան յիշեալ հայ ձիապանին յանձնելով իր ընտանիքը որ երգիկայ տանի, այս առթիւ բանտէն կ'արձակուի, քահանայի մը դէմ ըրած նախատինքը՝ թերեւս քանի մ'աւուր բանտարկութեամբ տուժելով:

Հետեւեալը, որ ուսումնական երկրասարդի մը զգայուն գրչին երկն է, Մասիսէն կ'քաղեմք, ընթերցողաց ուշադրութեանը արժանի դատելով:

Գ Ր Ա Կ Ա Ն

Երկրին քաղաքական տագնապները գրական ասպարէզին վրայ փոփոխութիւն մը չկըրցան բերել կարծես, և գրագէտը իրենց գործը կ'շարունակեն յարատեւ:

Հրապարակել լի է գրքերով, հեղինակութիւնը ու թարգմանութիւնը իրարու կ'յաջորդեն, Ծերենցի Թորոս Լաւին՝ ազգային քաղցր յիշատակով մը սրտերը կերտատարդացնէ: Պ. Կոստանդեանի Մէլիք գիտնական պայքարի մը տեղի կուտայ, Մ. Աղաբեկեանի Թորոս Հայ պատմութեան խաղցկեւը կուգայ արծարծել, և այս ամենուն մէջ թերեւս անտես կը մնայ գրքոյ մը որ ստուերէն դուրս կըլլէ համեմատօրէն, Հեղինակը ծածկած է իւր անունը, և երբ հեղինակ մը անծանօթ մնայ կուգէ, ահամայ կ'դատապարտէ իւր գործն ալ համար ընթերցու:

Այս գիրքը Յեռ-Կարէն կը կոչուի: Արդարեւ յիշատակ մ'է այն վշտակիր եղբոր մը կողմէ առ վաղամեռ եղբայրն ուղղեալ: Անոնք որ կարդացին զայն, յուզուեցան, առանց ճանչցած ըլլալու թէ ո՞վ էր այն, ճշմարիտ էին դեռատի աւուրց մէջ այդքան տառապանք, և Ռաֆայէլի նման վերջին մտածմունքը թուոյց վրայ յարելով լռելը: Շատերն ալ գաղտնի արցունք մը սըրբեցին: — Եւ է՞ր այս սուգը:

վան զի այդ գիրքը, ներ-
ուի մեզ քսել, ոչ թէ եղբոր մը
մահը միայն կողբայ, այլ այն
ամեն երիտասարդները, որք
հազիւ կ'սպաննուին և ահա կ'մեռ-
նին սրտի հիւանդութեամբ:

Քանի՞ զգայուն ընթերցողը՝
մտօք դէպ ի անցեալը զիմե-
լով՝ յիշեցին թէ, իրենք ալ ու-
նեցած են եղբայր մը, քույր մը,
բարեկամ մը, որ այսպէս դժ-
կամակութեամբ թողած էր
զայնարհ: — Եւ իրենք լռած
էին:

Յիշատակը վէպ մը չէ, զի
դէպք չպարունակիր իւր մէջ.
քերթուած մը չէ այն, վստօն
կեղծ դիւցազն մը չունի: — Ընկ
ճշմարտութիւն մը:

Առաջին տողը կարդացողը
կըզայ թէ այդ մի քանի թեր-
թերուն մէջ ծայրայեղ զգա-
ցուններ պիտի գտնէ, անհուն
սէր, և անհուն վիշտ, ուստի եւ
կամիփութիւն, իբր թէ տաճարի
մը մէջ մտնէր, երբ յետին բա-
ռն աւարտէ, շուրջը տեսակ մը
ամայութեան մէջ կ'գտնէ. կե-
նաց վրայ կ'սորհէ, և տխուր է
նա, իբրեւ թէ նոր գոցուած
շիրմի մը քովէն հեռանար:

Մեծ է հեղինակին ստանձ-
նած գործն իւր պարզութեան
մէջ. արտասուել և արցունքով
միայն միթաբել ջանալ, այդ
երազի պէս սահող կեանքին մէ-
ջէն ցոյց տալ թէ ինչ հրապու-
նէր ունի այն, թէ ինչ անտար-
բերութեամբ կ'լսեմք աշխարհ-
ներու յեղափոխութիւնը, երբ
առողջ եմք, և յետոյ քանի՞
սրտմաշուքով կ'դիտեմք տերի
մը շարժումը կամ թռչնոյ մը
անցնելը, երբ հիւանդ անկող-
նոյ կ'ծառայեմք. չմոռնալ կրօ-
նին մատուցած կրկին միթա-
բութիւնը, անոնց համար որ
կերթան և անոնց համար որ կը
մնան, ցոյց տալ երիտասար-
դութեան թէ՛ ինչքան դառն
է իւր երազած երեւակայական
մահը, քանի որ իրականու-
թեան մօտենայ այն. յիշուի
լիկ հառաչներ ըլլալու համար
գրուած չին ասոնք, այլ սրտէ
մը ըզխած դասեր:

Գրքին թերթերուն սակա-
ւութիւնը չնհրկր որ երկարենք.
— Ըսինք ինչ որ զգացած էինք
զայն կարգալով. ուրիշները
թերեւս աւելի կամ նուազ յու-
ղուին. ալ բաւ է որ այդ խո-
հերու մէջ պիտի նշմարեն հա-
ռաչներ որ վէթթերի բերանը
կրնային դուրսի, և կայծեր որ
զՊայուն կ'իշխեն:

5 նոյմ. 1878 Աւետան
Օրթագիրը Աւետան

ՀԵՌԱՅՐԱՍԻԱՆԻ
Լոնտրա 30 նոյմ.
Եւստիոսի մօտ Անգղիաց:

ուց բռնած գիրքերուն վրայ
Աֆրիտի ցեղին ժողովուրդներն
կրակ ընել սկսան:

Ալիմուստի (որ անգղիա-
ցոյմէ գրաւուեր էր) ու եւստի-
րուտի մէջ տեղը գտնուած
խայտէրի կիրճը Աֆրիտաց կող-
մէն պաշարուեցաւ: Ալիմուստի-
տի անգղիացի պահակազօրաց
վրայ նոր զօրութիւն շրջուեցաւ:

Կեդրոնական Ասիոյ նկատ-
մամբ Ռուսիոյ և Անգղիոյ մէջ
փոխանակեալ թղթակցութիւն-
ներն այսօր հրատարակուեցան,
որոց մին, 9 սեպ. 78 թուով
ռուսական մէկ հեռագիրը կը-
սէ թէ, կեդրոնական Ասիոյ նը-
կատմամբ Ռուսիոյ բռնած
ընթացքը՝ Արեւելեան խնդրոյն
մէջ Անգղիոյ բռնած ընթացքէն
յառաջ եկած էր, բայց վերջե-
րս Ռուսիոյ յիշեալ ընթացքը
խաղաղասիրական վիճակի մը
մէջ մտնու է. Նոյն գիրքը կըսէ
նաեւ Գապուլ շրջուող ռուս
գետապետութիւնը առժամանա-
կեայ բան մնէ, և թէ քաղա-
քավարական ցոյցի մը համար
շրջուած էր:

Լահոր 30. — Աֆրիտիստանի
մէջ Անգղիացուց թշնամի ի-
ռընցի ցեղերն խայտէրի կիրճը
պաշարեցին: Անգղ. զօրաբա-
ժիններուն իրարու հետ ունե-
ցած հազարգակցութիւնին կո-
րեցաւ: Անգղիացուց ռազմա-
մըթերք և պաշար տանող զօ-
րաց կարաւանները անցնելու
ճանրայ չգտնելով, ետ դառնա-
լու ստիպուեցան խայտէրի կիր-
ճը պաշարումէն ազատելու հա-
մար զօրք շրջուեցաւ:

Ինչո՞ք 30 նոյմ.

Պիւճէի յանձնաժողովոյն
մէջ այսօր Անտրասի կոմսը, քա-
ղաքական իրաց վիճակէն վրա-
յօք բացատրութիւն տալով, ը-
սաւ թէ Աւստրիա եթէ Հիւ-
ոէք Պօսնայի մէջ այժմու դիր-
քը բռնած չըլլար, սահմանա-
գրելու երկիրներուն անգոր-
ծութիւնը՝ մերձակայ փոքր պե-
տութեանց կամքէն ու հաճոյ-
քէն կախում պիտի ունենար,
և եթէ Աւստրիա՝ Հերսէքն ու
Պօսնայի գրաւելու առաջարկու-
թիւնը չընդունէր, այն ատեն
Արեւելեան ինդիւն իւր բոլոր
ընդարձակութեամբը երեւան
եղնելով, Աւստրիա այն երկու
երկիրներն գրաւելու համար
ինչքան ծախք և զոհողութիւն
որ ըրաւ, ասկէ շատ աւելի զո-
հողութիւններ ընելու պիտի
պարտաւորէր այն ատեն, եւ-
րոպայ ալ Հերսէք Պօսնայի գը-
րաւումը Աւստրիոյ ընծայելով
թէ Աւստրիոյ արեւելեան շա-
հերձանջցած եղաւ և թէ ցոյց
տուաւ թէ Իւրոպայ ալ զօրա-
ւոր և մեծ Աւստրիոյ մը պէտք
ունի:

Յետոյ երեսփոխանաց շատը
հարցում բրին թէ Հերսէք Պօս-
նայի գրաւումը ինչքան պիտի
տեւէ, և թէ կառավարութիւնն
այդ երկու գաւառները իրո՞ն
հետ միացնելու միտք ունի՞ թէ
ոչ, և թէ գրաւումը մինչև
Նովի բազար ալ պիտի ընդար-
ձակէ՞ մի:

Անտրասի կոմսն այս հարց-
մանց վաղը պիտի պատասխա-
նէ:

Այս առաջ հասած

Լոնտրա 1. — Պ. Կլաւտըթօն
ատենախօսութիւն մ'ընելով,
սաստկապէս Լորտ Պիքօնսֆիլտի
դէմ յարձակեցաւ, յայտնելով
թէ անիրաւ է Աֆրիտիստանի
դէմ պատերազմը, որ ուրիշ
խել մը անիրաւ գործերու պի-
տի առաջնորդէ, որք Հիւրկաս-
տանը պիտի կործանեն:

Բարիդ 1. — Ռուսիոյ քաղա-
քականութեան հաշտասիրական
ըլլալը երթալով կ'այտնուի:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ	
Այս առաւօտ բացուեցաւ	12.26
Թղթագրամ	340.00
Բուժելի	45.00

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսաց դեսպան Լոպանօֆ
իշխանը, որ Էտրնէ գացած էր,
ուրաթ գիշեր մայրաքաղաքս
գործաւ, շք. օր ալ մեծ եպար-
գոսին ապարանքն երթալով եր-
կար տեսակցութիւն մ'ունեցեր
է. Դեսպանը Էտրնէ մեկնելէն
առաջ Բ. Դրան հետ բանակցու-
թեան մէջ է եղեր թէ՛ Սթալը
և Բոտկօրիցան Գաբաթաղի ե-
թէ յանձնուելու ըլլայ ըստ
դաշնագրին, այն ատեն ռու-
սաց զօրքերն ալ կ'. Պօլտոյ շքը-
ջակայներէն պիտի կարենան ետ
քաշուիլ Դեսպանը այս մասին
Էտրնէի մէջ թօթլէպէն զօրա-
պետին ալ հարկ եղածը խօսեր
է:

— Ռուս դեսպանատան կող-
մէն Բ. Դրանը շրջուած ծանու-
ցագիր մը կ'ընդունէ թոյլտուու-
թիւն տրուիլ որ Բ. Դրան ուղ-
ղակի իշխանութեանը տակ մը-
նացած երկիրներուն մէջ կալ-
ուածատէր Պուլկարք կարենան
Պուլկարի և Արեւելեան-Րու-
մէլի մէջ կալուած ունեցող
տաճկաց հետ՝ կալուածական
կամ հողային ստացուածքին
փոխանակել, իսկ Բ. Դրանը հա-
ւանութիւն չէ տուեր այս ա-
ռաջարկութեան:

— Թրաքի յոյն թերթին տնօ-
րէնին եղբայրք ռուս հրամանա-
տար կառավարչէն արտօնու-
թիւն ստացեր է Յիլիպէի մէջ
Յիլիպէ անուամբ գաղղիներէն
և յունարէն լեզուաւ թերթ մը
հրատարակելու:

— Յար, առանց կարենալու
հաստատել կամ ժխտել, կրն-
նէ, զրոյցի մը նայելով Աֆրիտ-
ներն Գապուլ տանող ճէլայապատ
բերդաքաղաքն ալ կամրացնեն
եղեր, ռուս ճարտարագէտ քս-
պայից տնօրէնութեանը տակ,
Անգղիացուց ազգու ընդդիմու-
թիւն մ'ընելու:

— Պօլտոյ քէօյէն ու շրջա-
կայներէն Ռուսք ետ քաշուե-
լէն յետոյ նորէն գալով գրա-
ւած էին, երէկ հասած հեռա-
գիր մը կ'ժանուցանէ թէ՛ Պօ-
լտոյ քէօյի ռուս հրամանատա-
րը զեկուցեր է օսմ. հրամանա-
տարին թէ ռուսք այդ կողմե-
րէն ետ քաշուելու վրայ ըլլա-
լով, օսմանցիք ալ պատրաստը-
ունին պարպուած տեղերն հետ
զհետէ գրաւել:

— Կրէտէի կուսակալ Գարա-
թօտօրի բաշա ամսոյս 15ին իր
պաշտօնավայրն հասեր և մեծ
խնդութեամբ ընդունուեր է:

— Շք. օր կէլիպօլու վաշտ
մը օսմ. զօրք շրջուեցաւ:

— Թէքիրտաղէն եկող ճան-
բորդք կ'պատմեն թէ՛ բնակ-
չաց շատը տեղիէն եղեր յի-
շեալ քաղքին մէջ օսմ. իշխա-
նութեան և տաճիկ պաշտօնա-
վարաց վերահաստատուելէն:

— Վարնայէն ալ կ'ժանու-
ցանեն թէ, նոր քաղաքապե-
տական ժողով մ'ընտրուելուն
առթիւ, պուլկարք քուէ տալէ
ետ կենալուն վրայ, անդելով
թէ ընտրող ժողովոյ անգամաց
շատը իրենցմէ պէտք է ըլլայ,
մինչդեռ 22 տաճիկ, 23 յոյն,
14 պուլկար, 5 հայ և 2 հրեայ
անդամներէ կ'բաղկանար, այս
բողոքին վրայ իւրաքանչիւր
հասարակութիւնէն երկերկուհո-
գի առնուելով կառավարու-
թեան խօնախը մասնաժողով մը
կազմուեր է, վարնայի մէջ ա-
մեն մէկ ազգէ բնակչաց նոր
մէկ ազգահամարը շինելու հա-
մար:

— Ղալաթիոյ յոյն սեղանա-
ւորաց հետ Գանձը կնքեր է 1
միլիոնի փոխառութիւնը, որ
պիտի գործածուի թղթագրա-
մին արժէքը յարգի պահելու
համար:

— Պէտերխան պէյի որդին
որ ապրտամբած է Գիւրտիս-
տանի մէջ, ճէզրէի հեռագրա-
տուներ ձեռք անցնելով իր կող-
մէն մարդիկ դրեր է, և անց
ու գործ ընող ճանրորդաց ալ
ինքը կ'տայ եղեր անցագիրք
«Օսման Նուրի իպի Պէտրխան
էմիրը պո. հիւան» ստորագրե-
րելով ու կնքելով թղթերը:

— Քաղաքապետութիւնը
Շիրքեթի խայրիէի բնկերու-
թեան դէմ պահանջքի դատ է
բացեր:

— Վաղը Տօն ըլլալուն պատ-
ճառաւ թերթ չպիտի հրատա-
րակեմք:

—Եջ. առատուան մառախու-
ղին պատճառաւ Պէպէքի նա-
ւանաւորցին քով կեցող Շիր-
քէթի շոգենաւուն վրայ գալով
սորա մէկ մասը խորտակող անգ-
ղիական շոգենաւը 16 անգղ.
ոսկի Շիրքէթին փոխարինական
միասուն հատուցում մը տալու
յանձնառու եղեր է :

—Ուրսիա տակաւին պինդ
կ'կենայ եղեր Այսթէֆանօյի
նախադաշնագրէն զատ՝ Դրան
հետ վերջնական նոր դաշնագիր
մը կնքելու պահանջմանը վրայ
առաքելով թէ՛ Պերլինի դաշ-
նագիրը եւրոպ. տէրութեանց
շահուցը վերաբերեալ խնդիր-
ները միայն կարգադրած էր ,
իսկ թուրքիոյ և Ռուսիոյ ա-
ռանձինն վերաբերեալ խնդիր-
ներն դեռ առկա կ'մնան , և
ասոր ալ այսպէս ըլլալուն ա-
պացոյցն է՝ այս վերջին խնդ-
րոց վրայ՝ Պերլինի դաշնագրին
մէջ բոլորովին լռութիւն պա-
հուած ըլլալը :

Բ. Դուռն ասոր չարատա-
խանած, մեծ տէրութեանց պի-
տի գիմէ եղեր հարցնելու թէ՛
իրենք ինչ անսովորեալ կ'ըն-
կատեն Պերլինի դաշնագիրը :

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ԱՌՈՂՋԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԵՏՍ

Համայն Հայալէի Աշխարհ

Արանց , կանանց , ծերոց
տղայոց , օրիորդաց և նորածին
երակայից

Կերտնատեղին է Մերձան փո-
ղոց գրավաճառ Պաղտասար աղայ
Սրապետի գրատունը , ասկէց զատ
կը գտնուի նաև ամեն հայ գրավա-
ճառաց քով , թղթակազմ Յ/Տ ար-
ծաթ մէճիտէ , կաղնուածն ալ կը
գտնուի նաև Մերձան Պաղտասար
աղայի գրատունը :

ՕՐԱՅՈՅՑ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

1879

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Յօրինեալ յերեմիա Քահանա-
յէ Խաչատրեանի : Կ'գտնուի ամեն
գրավաճառաց խանութ :

Գին Զորս դահեկան

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պարզ Յորացոյց.—Ազգ. Հոգեւոր
գլուխ և Ընդհ. ժողով.—Ազգ. վար
չութիւն Կրօն. և Քաղ. ժողովը.—
Ազգ. զանազան խորհուրդը, Խորհուրդը,
Հոգաբարձութիւնը և Գիւղաց. —Ա.
րեգակաւն, լուսնի և ծանոց եւալ մա-
լորակաց վրայոց մէկ քանի համա-
ռօտ տեղեկութիւն. —Ստեղծարար-
խառնեան վերաբերեալ քոնի մը
բաւերու բացատրութիւն. —Յ. ցակ
ագղ. ընդհ. վանքից.—Սիւրբ
Սամ. տէրութեան.—Սամ. Կայսր և
Կայսրիկացի.—Քաղաքատեղեան
Նախարարը Տէրութեան.—Հայազգի
պաշտօնատարը ի Բ. Գիւղաց. —Թիւ
ագղիս Հայոց.—Թիւ մարդկան ընդ
ամենայն երեսոյ երկրի.—Աղիւսակ
գիւտի աւելոց ամսամուկ.—Արժէք
դրամոց զանազան տէրութեանց :

ՀԱՄԱՌՈՑ

ԸՆԴՀ. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՊՊՐՈՑԱՑ ՀԱՄԱՐ

Մամուրեան էֆէնտի յօրինած
և Իզմիրի Տէտէեան եղբայր տպա-
րանէն ի լոյս ընծայուած սոյն ընտիր
գործին երկրորդ մասը , այն է Մի-
չին Դարու պատմութիւնը որ 808
երեսէ կը բաղկանայ , Պոլիս հասած
ըլլալով , կը ծախուի Եֆէն-ճամբի ,
Չիլինկիրէր ճատտէսի թիւ 2 , Ս.
Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գը-
րավաճառաց քով :

Գին կազմեալ օրինակին 4 ֆը-
րանգ :

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

ԳՐԵՑ

Ս.

Սոյն փոքրիկ երկարութիւնը
որ եղբայրական սիրոյ ձօն մ'է , կը
պարունակէ գոյարիկ խորհրդածու-
թիւններ , որ պատիւ կը բերեն երե-
տասարգ հեղինակին :

Կերտնատեղին է Սրապետ
Պաղտասար աղայի գրատունը Մէր-
ճան փողոց , և գտնուի նաև բոլոր
գրավաճառաց քով : Գին մէկ հինգ-
նոց թղթագրամ :

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

Երեսուցէմայ Մէքսանթեան

Ս. Յակոբեանց տպարանէն այս
անգամ մաքուր տպագրութեամբ ի
լոյս ընծայեալ այս գործը , որ 526
երեսէ բաղկացեալ գիրք մն է , Հին
Կտակարանի պատմութեան զիսա-
ւոր ու երեսելի անցից ուսմանը մա-
սին վարժարանաց ու նախակրթա-
րանաց մէջ յաջողութեամբ գոր-
ծածուելու ընտրութիւն և արժանիք
մը ունի :

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց
քով : Գին 7 ղշ. ողջ դրամ :

ՕՐԱՅՈՅՑ

1879

ՏԱՐԻՈՅՆ

Կրտստղէմայ միաբանութեան
վանքէն ի լոյս ընծայուած է յա-
ռաջիկայ տարուան (յրացոյցը , որն
որ մեր ազգին սովորական ամսաբէն
և աստղաբանական երեւութից գի-
տելիքներէն ու ծանօթութիւնէն զատ
կ'պարունակէ նաև աշխարհի նշա-
նաւոր անցից ժամանակագրութիւնը
և քաղաքական ընդհանուր հանդի-
սաւոր տօնախմբութեանց ցանկը :

Կ'ծախուի բոլոր գրավաճառաց
քով : Գին հարիւր փարայ :

ՊԱՏԵՃ ԱՌՈՒԹ

ԱՂԻ ԱՌՈՒՄԱՐԱՅՈՍ

Աղիւսակաւոր վէյ Յրանաղի քո-
ղաքացոյն հեղինակութիւնն ըլլալով
հայրենի թարգմանուած Քերթ-
ՈՒՍԹԻՒՆՈՒՄԱԿԱՆՔԱՆՈՒՆ գիրքը
իւր մէջ պարունակած խորհուրդով
և քննութեամբ ազգային վարժարա-
նաց ուսանողներու տրժանի , և իւր
համեմատ գնոյն համար վարժարա-
նաց շահաւոր լինելուն , կաղադրի
Նուէրի համար խիստ յարմար դատ-
ուած և ի վաճառ հանուած է :

Կերտնատեղին է Տէրեկեան
գրատունը : Գին .— 4 ղշ. անցուկ
ստակ :

ՀԱՄԱՐԻՄ ԲԵ. 18 Նոյմ.

ԸՆԴՀ. ՊԱՏՄ. ՍՐԺ.

Բաց	12.26
Գոց	42.30
Բարձր գին	42.32
Յած գին	42.26
Թղթագրամ բաց	357.00
բարձր	358.00
ցած	356.20
ժամը 11	356.20

Պոլս. 63/	Ֆր. 069 00
» 65/	» 072 00
» 69/	» 069 00
» 73/	» 061.50

Դանձառումս	21.00
Սօսիթէ Ժէնէրալ	4.17
Սօսիթէ Օթօման	3.00
Պանք տը Բօնաթ.	6.07
Բրէտի Ժէնէրալ	4.38
Թրամվէյ	1.50
Բուս. Երկաթուղի	45.25

ԸՆԹԱՅԻՐ ԳՐԱՄՈՅ

(Օ.ձ. 100 ու. 1 հաւաք.)

Սնդղ. սակի	109.07
Գաղղ.	87.19
Բօլ	89.33
Բարպօն արծաթ	16.20
» թղթագրամ	09.00
Բըրմից	51.10
Հինգնոց	20.20
Մէթալիք	21.20
Ճերմակ մէճիտ	07.16
Պղինձ	178.20

ՄԻՆԱՍԻԱՆԻՆ ՄԱՂԱՋԱՆ

ԳՏՆՈՒԱՄ

ՈՒ

ՓԱՆԱՍԷ

Կոյուած ցաւի դեղը բոլորովին
բուսեղէններէ բաղադրուած ըլլալով
թէ՛ ներսէն և թէ՛ գուրսէն կը գոր-
ծածուի ու բազմաթիւ ցուեր ու հի-
ւանդութիւններ շտապով կը թշկէ ,
ինչպէս որ վարը յիշուած է :

Ամեն տեսակ Բոլի. Ըստամոք-
սի , մէջքի կամ Աղիքներու ցաւեր .
ու նաև Թանջք , Քօլէրա և այլ ա-
մառուան հիւանդութիւններ ունե-
ցողները այս դեղէն խմելու են հե-
տեւեալ կերպով : Կէս զաւաթ Լուրի
մէջ , զիւր ապարի մը զրգալէն աւելի
չաքար , վրան լեցուր անուշի զրգալ
մը Պանասէ աղէկ մը խառնէ ու
խմէ :

Կոկորդի հիւանդութեանց , և
Ուռեցքի համար դեղը վերջինչեալ
կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ
երկու ժամը հեղ մը՝ մէկ կամ
երկու անուշի զրգալ այն բաղադ-
րութեան խմէ : Յօդադատի , Բիւմա-
թիւմի , Ուռքի ցաւի , Ստամոքսի ոկ
տեսակ տեսակ կանակի ցաւերու հա-
մար գուրսէն փոխառէ քսելով աղէ-
մը շիւկու է : Այլուայի ցաւի համար
քիչ մը բամպակի փանասէի մէջ
թաթիկով ցաւած ակուային վրայ
դնելու է :

Ամեն ատեն երբոր ցաւի մը հա-
մար գուրսէն փանասէ քիչ հարկ
կըլլայ , եթէ քիչ մը ալ խմուի աւել-
ի շուտ բժշկութիւն կըլլայ :

Ստամոքսի այրուած կամ ճմուռ-
ած տեղերը բժշկելու համար վրան-
գը պատահածին պէս Փանասէին
վրան աղէկ մը լեցուցու է : Գոյնա-
կով և կարուած վերքերը բժշկե-
լու համար՝ արեւը շարժած շուտով
մը վերքը կապելու և գապին վրայէն
Փանասէ լեցուցու է մինչև բուժումը :

Թրջի փանասէն նաև արեւն շրջա-
նը նարագացնէ ու բոլոր բնութիւնը
կը զօրացնէ :

Ս.Ս. դեղին օգտակարութեանը
վրայ երկարօ էն գրելու աւելորդ կը
համարուի , գործածողները զայն
միշտ կը գովեն , ուղղը կրնայ ան-
ձամբ փորձել . դիմն ածան է : Կը
ծախուի Միւնստեան և Ընկերաց Ա-
մերիկեան վաճառատունը որ ի Հա-
ւաթիա Կ. Պօլսոյ :

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՆՏԱՍԱՆ ԿԵՍԱՐԱՑ

ԳՈՐԾ ՍՈՒԷՏՈՒՆՈՍԻ

Թարգմանաց Ե. Ս. Ս.

Սոյն պատմութեան երկրորդ
և վերջին հատորն ալ Իզմիրի
Տէտէեան եղբայր տպարանէն
ի լոյս ընծայուելով , կ'ծախուի
Եֆէն-ճամբի Չիլինկիրէր ճատ-
տէսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան
գրատունը , և ուրիշ գրավա-
ճառաց քով : Գին 1 ֆրանք 25
սանթիմ ,

ԲԱՆԱԼԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՐԱՐԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՐԵՑ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԱՆ

Ահաւասիկ գեղեցիկ մեթոտ մը
Մամուրեան էֆ.ի աշխատասիրու-
թեամբ մուտ գտնելով մայրենի լեզ-
ուի ուսման մէջ , կ'աւանդորդէ ա-
շակերտները շարադիր լինելու , չըս-
պասելով որ անոնք քերականութեան
տաղտկալի շրջանէն անցնին .

Ս.Ս. գրքոյի Զմիւռնիոյ Տէտէ-
եան եղբայր տպարանէն ի լոյս ըն-
ծայուելով կը ծախուի Եֆէն-ճամբի ,
Չիլինկիրէր ճատտէսի թիւ 2 , Ս.
Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գը-
րավաճառաց քով : Գին 50 սանթիմ :

ՆՈՐ ՕՐԱՅՈՅՑ

1879

ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Կ'ծախուի Գին 20 փարա մէճիտ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՅՑ

ՊԱՏԿԵՐԱՋԱՂ

1879

ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Գին 40 փարա մէճիտ

Տպագրութիւն Զարգացման

15 կենդանագիր պատկերներով

զարդարեալ սոյն ընդածակ օրացոյցը
բաց ի բուն օրացոյցէն կ'պարունակէ
նաև վերջին Ռուսո—Տանկական պա-
տերազմին համառօտ պատմութիւնը ,
առողջապահական ամենակարեւոր
գիտելիքներ , բարոյական սկզբունք-
ներ , խայթման և այլադի դիպեր ,
միասակար ճճիներ չեղելու կերպեր :
Ասոնցմէ զատ ազգային նշանաւոր
բանաստեղծ Քամառ Քաթիպայի
«Հայրենա թուրը» վերնագրով մէկ
շնաշխարհիկ ոտանաւորը :

Կ'ծախուի Զարգացման վաճա-
ռատունը , Սուրբան Համամ փողոց ,
Աշուր Էֆէնտի խանի գիմաց , թիւ
12 և գրավաճառաց քով :

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ

ՆԻԿ.Մ. ԹԻԼՊԵՆՃԵԱՆ